

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

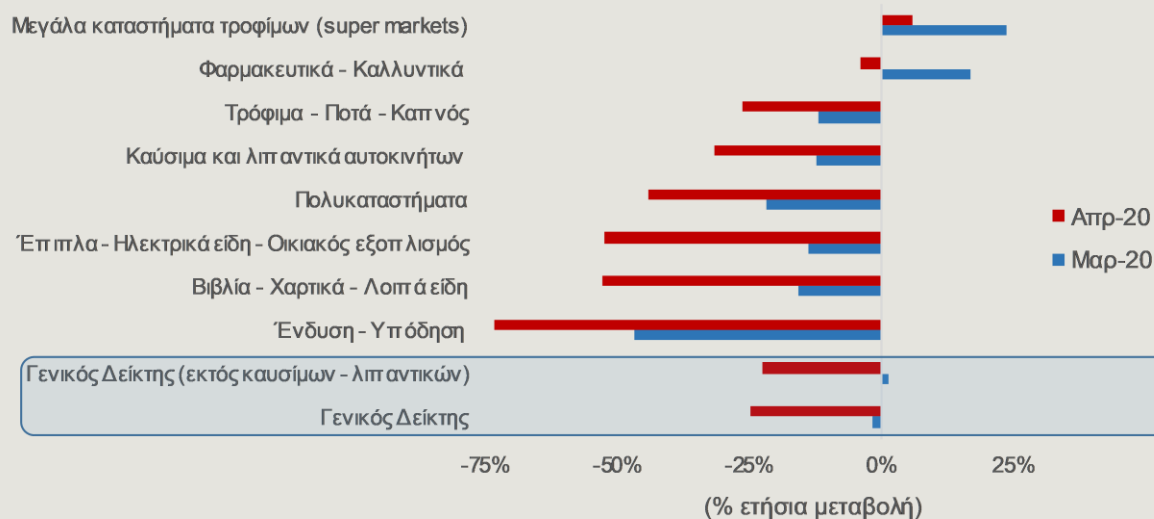
Καταναλωτική Δαπάνη και Αποταμιευτική Συμπεριφορά των Νοικοκυριών

Η έντονη αβεβαιότητα, λόγω της πανδημικής κρίσης, επέφερε πρόσκαιρες αλλαγές στην καταναλωτική δαπάνη, οι οποίες με τη σειρά τους επηρέασαν άλλους τομείς της οικονομίας. Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες¹, κατά τη διάρκεια οικονομικών υφέσεων, ιδιαίτερα όταν έπονται υγειονομικών κρίσεων, τα αυστηρά περιοριστικά μέτρα και ο υψηλός κίνδυνος εξάπλωσης των επιδημιών έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη συμπεριφορά των καταναλωτών, καθώς γίνονται πιο “συντηρητικοί” στις αγορές τους, λόγω της ανασφάλειας για το μέλλον και ειδικά για τις προοπτικές απασχόλησης και την εξέλιξη των εισοδημάτων. Τούτο επιβεβαιώνεται και από τα πρόσφατα στοιχεία της οικονομικής συγκυρίας (Γράφημα 1), αφού φαίνεται ότι οι Έλληνες καταναλωτές το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου, περιορίστηκαν κυρίως στα είδη πρώτης ανάγκης και στις ανελαστικές αγορές από τις μεγάλες αλυσίδες τροφίμων και τα φαρμακεία, ενώ, παράλληλα, μειώθηκε κατακόρυφα η ζήτηση για διαρκή αγαθά και είδη υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας (π.χ. έπιπλα, συσκευές, ένδυση). Το συνδυαστικό αποτέλεσμα των δύο αυτών εξελίξεων συνέβαλε στην υποχώρηση της δαπάνης των νοικοκυριών, η οποία, ως ένα βαθμό, οδήγησε στην αύξηση της “αναγκαστικής” αποταμίευσης (οι καταναλωτές δεν μπορούν να δαπανήσουν, εξαιτίας του lockdown), αλλά και της “προληπτικής” αποταμίευσης (οι καταναλωτές αποταμιεύουν, λόγω της αβεβαιότητας για το μέλλον)².

Ως αποτέλεσμα, σημειώθηκε σημαντική άνοδος της καταθετικής βάσης των νοικοκυριών το διάστημα Μαρτίου-Μαΐου 2020. Η υποχώρηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών έχει μεγάλη βαρύτητα για την ανάκτηση μέρους της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας από το επόμενο έτος, αφού, σύμφωνα με πρόσφατη εκτίμηση της συμβουλευτικής εταιρείας McKinsey³, μια πτώση της δαπάνης για αγαθά και υπηρεσίες που δεν είναι πρώτης ανάγκης (π.χ. αυτοκίνητα, συσκευές, εστιατόρια, ταξίδια) κατά 40%-50%, δύναται να οδηγήσει σε υποχώρηση του ΑΕΠ, περίπου κατά 10%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Ετήσιες μεταβολές Όγκου Πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο ανά κατηγορία, Μάρτιος-Απρίλιος 2020 (στοιχεία με εποχική διόρθωση)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συνεπώς, η συμπεριφορά των καταναλωτών, πιθανόν να συνεχίσει να είναι “επιφυλακτική” για όσο χρονικό διάστημα παραμένει η αβεβαιότητα σχετικά με ένα δεύτερο κύμα της πανδημίας αλλά και με τις συνθήκες στην αγορά εργασίας. Μία τέτοια εξέλιξη, θα προκαλούσε αναβολή ή ακύρωση δαπανών και σημαντικών αγοραστικών αποφάσεων (π.χ. κατοικία, αυτοκίνητο) και μπορεί να οδηγούσε, εν τέλει, σε περαιτέρω αύξηση των προληπτικών αποταμιεύσεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της DG-ECFIN, η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες επιδεινώθηκε σημαντικά τον Απρίλιο και τον Μάιο, ενώ τον Ιούλιο ανέκαμψε ελαφρά, παραμένοντας, όμως, στο χαμηλότερο επίπεδο του τελευταίου έτους.

Οι λιανικές πωλήσεις, σε όρους όγκου, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, μειώθηκαν, σε ετήσια βάση, τον Μάρτιο (-1,6%), σε αντίθεση με τους δύο πρώτους μήνες του 2020, όταν κατέγραψαν ετήσια άνοδο (Ιανουάριος: +5,9%, Φεβρουάριος: +2,3%). Σημειώνεται ότι, στο τελευταίο δεκαήμερο του Μαρτίου, τέθηκε σε εφαρμογή μία σειρά μέτρων περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας, με σκοπό τη συγκράτηση της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19, μεταξύ των οποίων η αναστολή λειτουργίας της πλειονότητας των φυσικών καταστημάτων λιανικής πώλησης. Τα μέτρα αυτά βρισκόνταν σε ισχύ καθ’ όλη τη διάρκεια του Απριλίου. Ως εκ τούτου, τον Απρίλιο, ο εποχικά διορθωμένος δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων σημείωσε πρωτοφανή πτώση κατά 24,6%, ενώ διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί την τελευταία εικοσαετία. Πιο αναλυτικά, οι πωλήσεις καυσίμων-λιπαντικών μειώθηκαν κατά 31,6%, ενώ ο γενικός δείκτης, εξαιρουμένης της εν λόγω κατηγορίας, κατέγραψε πτώση κατά 22,2%. Από τις επιμέρους κατηγορίες που συνθέτουν το δείκτη, όπως παρατηρείται στο Γράφημα 1, τον Απρίλιο, σημείωσαν αύξηση οι πωλήσεις σε «μεγάλα καταστήματα τροφίμων» (+6,2%), ενώ όλες οι υπόλοιπες κατέγραψαν σημαντική πτώση, με τη μεγαλύτερη να παρατηρείται στα είδη ένδυσης-υπόδησης (-73,2%). Αξίζει να σημειωθεί, ωστόσο, σε ό,τι αφορά τις πωλήσεις εκτός καταστημάτων, οι οποίες περιλαμβάνουν και τις πωλήσεις μέσω διαδικτύου, ότι αυτές αυξήθηκαν κατά 22,2% τον Απρίλιο, σε ετήσια βάση (εποχικά διορθωμένα στοιχεία κύκλου εργασιών⁴).

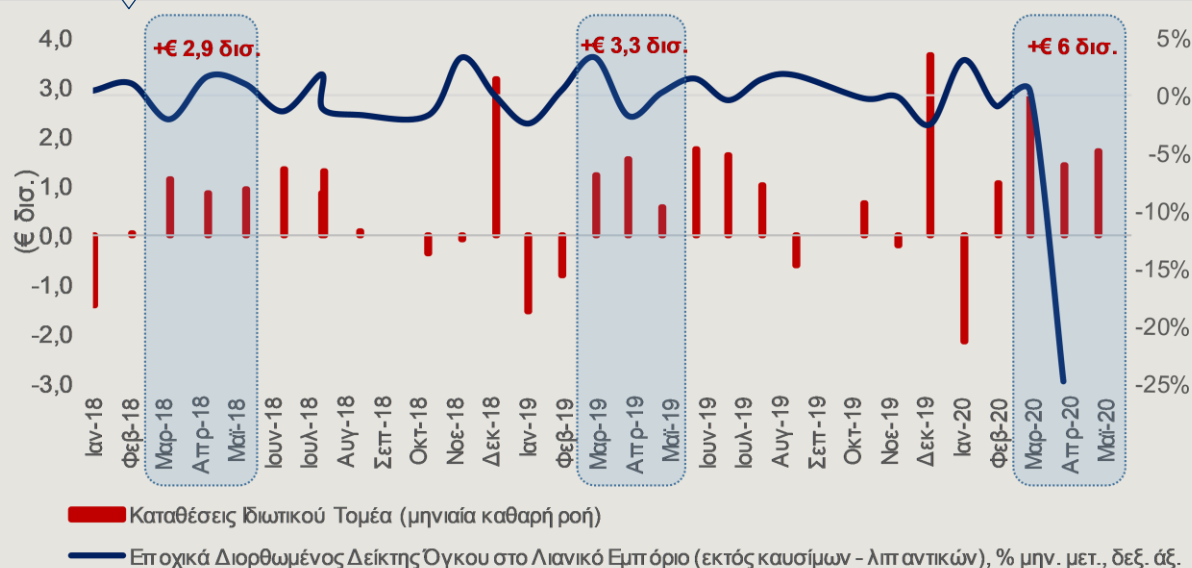
Παράλληλα με την πτώση των λιανικών πωλήσεων κατά τη διάρκεια ισχύος των περιοριστικών μέτρων, παρατηρήθηκε αύξηση των ροών⁵ καταθέσεων των ιδιωτικού τομέα στο τραπεζικό σύστημα, η οποία συνεχίστηκε και τον Μάιο, όταν ξεκίνησε η σταδιακή αποκλιμάκωσή τους. Συγκεκριμένα, όπως παρατηρείται στο Γράφημα 2, από τον Μάρτιο, οι ροές καταθέσεων ιδιωτών και επιχειρήσεων ήταν έντονα θετικές, ενώ, συνολικά για το διάστημα Μαρτίου-Μαΐου 2020, ανήλθαν σε Ευρώ 6 δισ., έναντι Ευρώ 3,3 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2019 και Ευρώ 2,9 δισ. το τρίμηνο Μαρτίου-Μαΐου 2018.

Ένας σημαντικός παράγοντας για την αύξηση των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα ήταν η αναβολή των καταναλωτικών δαπανών, όπως αναφέρθηκε στην αρχή του Δελτίου. Ωστόσο, πρόσθετοι παράγοντες συνετέλεσαν στην αύξηση αυτή, όπως τα δημοσιονομικά μέτρα στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, καθώς και η προτίμηση που έδειξαν οι καταναλωτές στις τραπεζικές καταθέσεις, έναντι τοποθετήσεων υψηλότερου κινδύνου (Τράπεζα της Ελλάδος, Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής, Ιούνιος 2020).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος⁶, η συνολική επίπτωση των περιοριστικών μέτρων, σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ), εκτιμάται σε -7,7% για το 2020. Τις μεγαλύτερες απώλειες αναμένεται να καταγράψει ο τομέας των υπηρεσιών αφενός λόγω της μεγάλης βαρύτητάς του στην

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Οι αντίθετες τάσεις των λιανικών πωλήσεων και των ροών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,
Τράπεζα της
Ελλάδος

ΑΠΑ, αφετέρου λόγω του ότι οι κλάδοι που ανήκουν σ' αυτόν υπέστησαν τους εντονότερους διοικητικούς περιορισμούς τόσο κατά τη διάρκεια του lockdown, όσο και στη φάση της σταδιακής αποκλιμάκωσής του. Επιπλέον, κλάδοι των υπηρεσιών, όπως το λιανικό εμπόριο και οι μεταφορές, συνδέονται στενά με την τουριστική δραστηριότητα, η οποία παρέμεινε τον Απρίλιο σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα, λόγω των περιορισμών στις μετακινήσεις, (ταξιδιωτικές αφίξεις -96,2%, ταξιδιωτικές εισπράξεις -98,7%, σε ετήσια βάση). Υπενθυμίζεται ότι ο τουρισμός, εκτός από την άμεση συμβολή του στην οικονομική δραστηριότητα που περιλαμβάνει την παροχή αγαθών και υπηρεσιών προς τους επισκέπτες, έχει επιπλέον έμμεση και επαγόμενη συμβολή που εμπεριέχουν τις δαπάνες για την αγορά προϊόντων-υπηρεσιών, τις δαπάνες των απασχολούμενων του κλάδου, αλλά και τις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Ως εκ τούτου, η συνολική αρνητική επίδραση στον κλάδο του χονδρικού και λιανικού εμπορίου εκτιμάται σε -6,7% το 2020.

Στην ανωτέρω εκτίμηση δεν έχει ληφθεί υπόψη η θετική επίδραση του πακέτου μέτρων στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, το οποίο έχει θέσει σε εφαρμογή η Ελληνική Κυβέρνηση, με σκοπό την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας. Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για φορολογικά μέτρα, μέτρα στήριξης της απασχόλησης, ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων κ.λπ., το συνολικό κόστος των οποίων εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε Ευρώ 24 δισ. (βλ. [Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων της 22.5.2020](#)). Επιπλέον, στο τέλος της προηγούμενης εβδομάδας, ανακοινώθηκαν επιπρόσθετα μέτρα στήριξης εργαζομένων και επιχειρήσεων για την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2020, τα οποία περιλαμβάνουν:

- Τη χορήγηση του τρίτου κύκλου της «Επιστρεπτέας Προκαταβολής» τον μήνα Αύγουστο, σύμφωνα με την πτώση του τζίρου των επιχειρήσεων, κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο.
- Την επέκταση της πρόβλεψης για επιδότηση 60% των ασφαλιστικών εισφορών των εργοδοτών, οι οποίοι έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ», που αφορά τη στήριξη της απασχόλησης, για τους μήνες Αύγουστο έως Οκτώβριο.
- Την κάλυψη των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών, για το τρίτο τρίμηνο του 2020, για τις επιχειρήσεις που σημειώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό του τζίρου τους στο διάστημα αυτό.
- Την επέκταση της δυνατότητας αναστολής σύμβασης εργασίας των εργαζομένων σε επιχειρήσεις που ανήκουν ή σχετίζονται με τον τουρισμό, ή εμπíπτουν στους κλάδους των αεροπορικών και ακτοπλοϊκών μεταφορών, για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο.
- Τη μείωση ή και το μηδενισμό -κατά περίπτωση- της προκαταβολής φόρου εισοδήματος, για επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα.

Το συνολικό κόστος των ανωτέρω μέτρων εκτιμάται σε Ευρώ 3,5 δισ., εκ των οποίων Ευρώ 2 δισ. είναι επιπρόσθετα των Ευρώ 24 δισ. που είχαν ήδη ανακοινωθεί μέχρι το τέλος Ιουνίου.

Οι Επιπτώσεις της Πανδημίας στις Επιχειρηματικές Προσδοκίες του Κλάδου Λιανικού Εμπορίου

Οι δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης έχουν αποτυπωθεί, επιπλέον, στις επιχειρηματικές προσδοκίες. Συγκεκριμένα, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο, σύμφωνα με τα στοιχεία του IOBE, ακολούθησε έντονα πτωτική πορεία το δίμηνο Απριλίου-Μαΐου. Συγκεκριμένα, τον Μάιο, διαμορφώθηκε στις 65,8 μονάδες, δηλαδή στο χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από τον Αύγουστο 2015 (65 μονάδες). Τον Ιούνιο, ωστόσο, οι προσδοκίες των επιχειρηματιών του λιανικού εμπορίου ανέκαμψαν (84,4 μονάδες), καθώς οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων βελτιώθηκαν σημαντικά, ενώ και τα αποθέματα σημείωσαν ήπια αποκλιμάκωση.

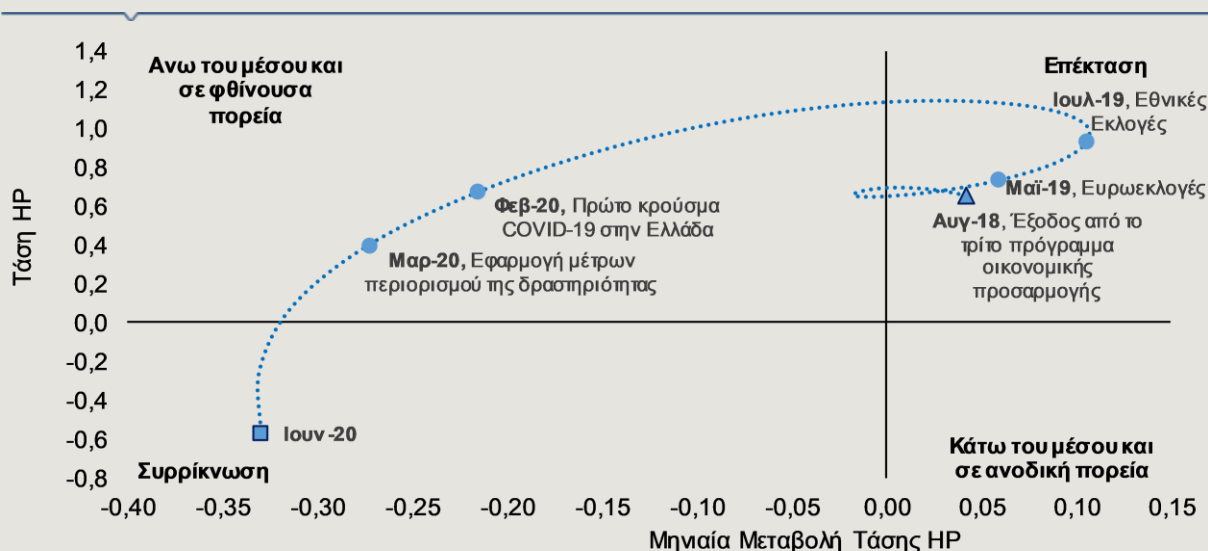
Στο σημείο αυτό αξίζει να αναλύσουμε τη μακροχρόνια τάση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο, καθώς και τη φάση στην οποία βρίσκεται, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Ιουνίου (Γράφημα 3). Για το λόγο αυτό, στον κάθετο άξονα του ιχνηλατικού γραφήματος (tracer) απεικονίζεται η χρονοσειρά της τάσης Hodrick-Prescott Filter^(*), η οποία αφαιρεί τις βραχυχρόνιες κυκλικές διακυμάνσεις του δείκτη, ενώ οι μηνιαίες μεταβολές της μετρώνται στον οριζόντιο άξονα. Η απεικόνιση αυτή βοηθάει στην οπτικοποίηση της μακροχρόνιας κίνησης του δείκτη μεταξύ των τεσσάρων τεταρτημορίων, τα οποία αντιστοιχούν σε τέσσερις διαφορετικές φάσεις του οικονομικού κύκλου.

Ως εκ τούτου, στο Γράφημα 3 απεικονίζεται:

Πρώτον, εάν και κατά πόσο ο δείκτης κινείται πάνω ή κάτω από το μακροχρόνιο μέσο του (άνω ή κάτω του οριζόντιου άξονα).

Δεύτερον, εάν και κατά πόσο η βραχυχρόνια κίνησή του είναι ανοδική ή καθοδική (δεξιά ή αριστερά του κάθετου άξονα).

Όπως παρατηρείται στο γράφημα, από τον Αύγουστο 2018, όταν πραγματοποιήθηκε η έξοδος της Ελλάδας από το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής και μέχρι τον Απρίλιο 2020, η τάση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο βρισκόταν άνω του μακροχρόνιου μέσου της χρονοσειράς. Ειδικά το χρονικό διάστημα πριν, αλλά και μετά τις εκλογές που διεξήχθησαν το 2019 (Ευρωεκλογές τον Μάιο και Εθνικές Εκλογές τον Ιούλιο 2019), ακολούθησε ανοδική πορεία, ενώ απεικονίζεται στο άνω δεξιά τεταρτημόριο, γεγονός που καταδεικνύει ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των επιχειρηματιών του κλάδου, το λιανικό εμπόριο βρισκόταν σε φάση επέκτασης. Από τον Νοέμβριο 2019, ωστόσο, η τάση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο ακολουθεί φθίνουσα πορεία, η οποία έγινε πιο έντονη από τον Μάρτιο και μετά. Το δίμηνο Μαΐου-Ιουνίου δε, διαμορφώθηκε σε επίπεδο κάτω του μακροχρόνιου μέσου όρου, εξέλιξη που υποδηλώνει ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των επιχειρηματιών, ο κλάδος του λιανικού εμπορίου βρίσκεται σε φάση συρρίκνωσης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3
Επιχειρηματικές προσδοκίες στο Λιανικό Εμπόριο (tracer index)

Πηγή: IOBE

Σημείωση (*):

Η τάση παράγεται σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο συνίσταται στη χρονική εξομάλυνση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών χρησιμοποιώντας το Hodrick –Prescott filter (HPF), "Postwar U.S. Business Cycles: An Empirical Investigation", JMCB (1997), μια μεθοδολογία απομόνωσης της κυκλικής συνιστώσας της χρονολογικής σειράς, ώστε να λαμβάνεται εν τέλει μία χρονοσειρά της τάσεως. Στο δεύτερο στάδιο, η σειρά αυτή κανονικοποιείται με μηδενικό μέσο και μοναδιαία τυπική απόκλιση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ
Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (ESI) και Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την Απασχόληση (EEI)

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (ESI) στην Ελλάδα διαμορφώθηκε τον Ιούνιο στις 87,6 μονάδες, σημειώνοντας οριακή πτώση σε σχέση με τον Μάιο (88,5 μονάδες), ενώ μειώθηκε σημαντικά σε σύγκριση με τις 102,7 μονάδες του Ιουνίου 2019 (Γράφημα 4). Παρά την επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, ο σχετικός δείκτης υπερέβη για δωδέκατο συνεχόμενο μήνα το μέσο όρο τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27), όσο και της Ευρωζώνης (74,8 και 75,7 μονάδες, αντίστοιχα). Η ανάκαμψη των ευρωπαϊκών δεικτών, οι οποίοι κατέγραψαν ραγδαία πτώση τον Απρίλιο, επιταχύνθηκε τον Ιούνιο (+8,1 και +8,2 μονάδες, αντίστοιχα). Πιο αναλυτικά, ο ESI στην Γερμανία διαμορφώθηκε στις 81,9 μονάδες (+6,6 μονάδες), στην Ισπανία στις 83,1 μονάδες (+8,2 μονάδες), στην Ιταλία στις 71,2 μονάδες (+8,2 μονάδες), στην Πορτογαλία στις 74,1 μονάδες (+11,1 μονάδες) και στην Κύπρο στις 79,7 μονάδες (+2,9 μονάδες).

Ως προς τους επιμέρους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών στην Ελλάδα, σημειώθηκε επιδείνωση τον Ιούνιο, σε σύγκριση με το Μάιο, στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες, ενώ αντίθετα βελτιώθηκαν οι δείκτες του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, καθώς και η καταναλωτική εμπιστοσύνη. Συγκεκριμένα:

(i) στη βιομηχανία, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις -18,1 μονάδες, μειωμένος κατά 2,7 μονάδες σε σύγκριση με τον Μάιο. Από τις βασικές μεταβλητές, αρνητική συμβολή στη διαμόρφωση του δείκτη είχαν τα ισοζύγια των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες (-11,8 μονάδες) και για τα αποθέματα (+4 μονάδες), ενώ οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες βελτιώθηκαν (+7,9 μονάδες).

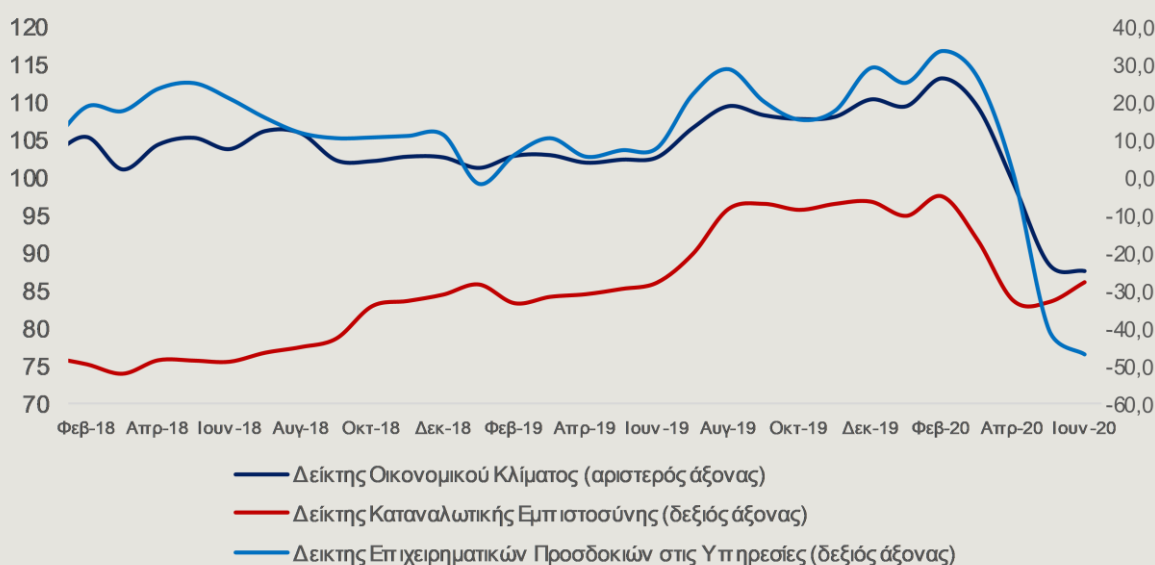
Επιπλέον, η ανάκαμψη του δείκτη υπευθύνων για τις προμήθειες στη μεταποίηση (Purchasing Managers Index PMI-IHS Markit) συνεχίστηκε τον Ιούνιο καθώς ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 49,4 μονάδες, έναντι των 41,1 μονάδων του Μαΐου και των 29,5 μονάδων του Απριλίου. Παρά την άνοδο ο δείκτης PMI παραμένει για τέταρτο διαδοχικό μήνα κάτω από το επίπεδο των 50 μονάδων, υποδηλώνοντας οριακή επιδείνωση των λειτουργικών συνθηκών του ελληνικού μεταποιητικού κλάδου.

(ii) στις υπηρεσίες, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών συνέχισε την καθοδική του πορεία, καθώς διαμορφώθηκε στις -46,8 μονάδες, σημειώνοντας πτώση 6,5 μονάδων (Γράφημα 4). Πρόκειται για την ιστορικά χαμηλότερη επίδοση του δείκτη, απόρροια της νέας ύφεσης λόγω της πανδημίας, η οποία έχει μειώσει τη ζήτηση σε πολλούς υποκλάδους των υπηρεσιών. Σχετικά με τις επιμέρους μεταβλητές, επιδείνωση σημείωσαν σε σύγκριση με τον Μάιο οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων (-10,1 μονάδες) και για την τρέχουσα ζήτηση (-10,7 μονάδες). Αντίθετα, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης τους επόμενους τρεις μήνες ήταν ελαφρώς βελτιωμένες (+1,2 ποσοστιαία μονάδα).

(iii) στο λιανικό εμπόριο, οι επιχειρηματικές προσδοκίες ανέκαμψαν σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να σημειώνει άνοδο 16,2 μονάδων, αλλά να παραμένει σε αρνητικό έδαφος για δεύτερο διαδοχικό μήνα (-6,2 μονάδες). Η άνοδος του δείκτη οφείλεται στη σημαντική βελτίωση των εκτιμήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων (+44,1 μονάδες), αλλά και στη βελτίωση του ισοζυγίου των αποθεμάτων (-19,4 μονάδες). Από την άλλη πλευρά, αρνητικά συνέβαλλε στο δείκτη η επιδείνωση των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις (-14,6 μονάδες).

(iv) στις κατασκευές, σημειώθηκε σημαντική άνοδος (+20,3 μονάδες), καθώς ο δείκτης διαμορφώθηκε στις -55,8 μονάδες τον Ιούνιο, από -76,1 μονάδες τον Μάιο. Η αύξηση αποδίδεται στη βελτίωση των προσδοκιών για την απασχόληση στον κλάδο (+28,4 μονάδες), όπως και στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων (+12,2 μονάδες).

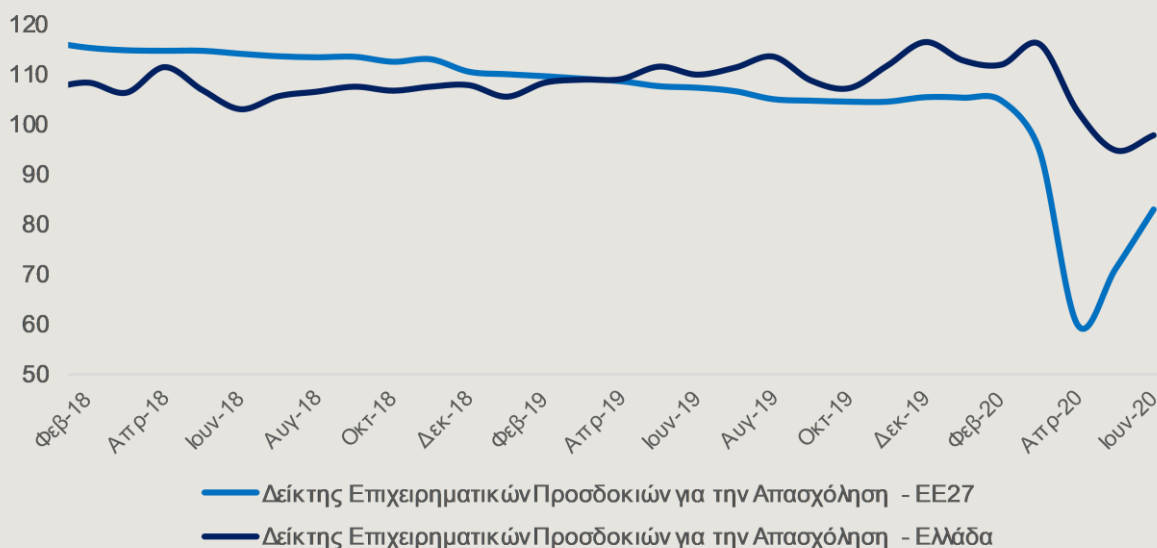
Επιπλέον, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης αυξήθηκε κατά 5,3 μονάδες τον Ιούνιο, και διαμορφώθηκε στις -27,7 μονάδες (Γράφημα 4). Από τις επιμέρους μεταβλητές που συνθέτουν το δείκτη, άνοδο σημείωσαν οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους το επόμενο 12μηνο (+7,3 μονάδες), καθώς και για τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας (+16,6 μονάδες), ενώ ήπια ενισχυμένες παρουσιάστηκαν και οι προθέσεις για την πραγματοποίηση μείζονων αγορών (+4,4 μονάδες).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4
Εξέλιξη Δεικτών Οικονομικού Κλίματος, Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης και Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Αντίθετα, μείωση καταγράφηκε στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών (-7,2 μονάδες).

Τέλος, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την απασχόληση (ΕΕΙ) σημείωσε άνοδο 3,0 ποσοστιαίων μονάδων τον Ιούνιο και διαμορφώθηκε στις 97,6 μονάδες, έναντι 94,6 μονάδων τον Μάιο (Γράφημα 5). Οι προσδοκίες για την απασχόληση βελτιώθηκαν σε όλους τους επιμέρους κλάδους (βιομηχανία, υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο), με τη μεγαλύτερη άνοδο να σημειώνεται στις κατασκευές (+28,4 μονάδες). Οι αντίστοιχοι δείκτες στην ΕΕ-27 και στην Ευρωζώνη βελτιώθηκαν σημαντικά, για δεύτερο συνεχή μήνα, σημειώνοντας άνοδο κατά 11,9 και 12,7 μονάδες αντίστοιχα (Γράφημα 5).

ΓΡΑΦΗΜΑ 5
Εξέλιξη Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την Απασχόληση, σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

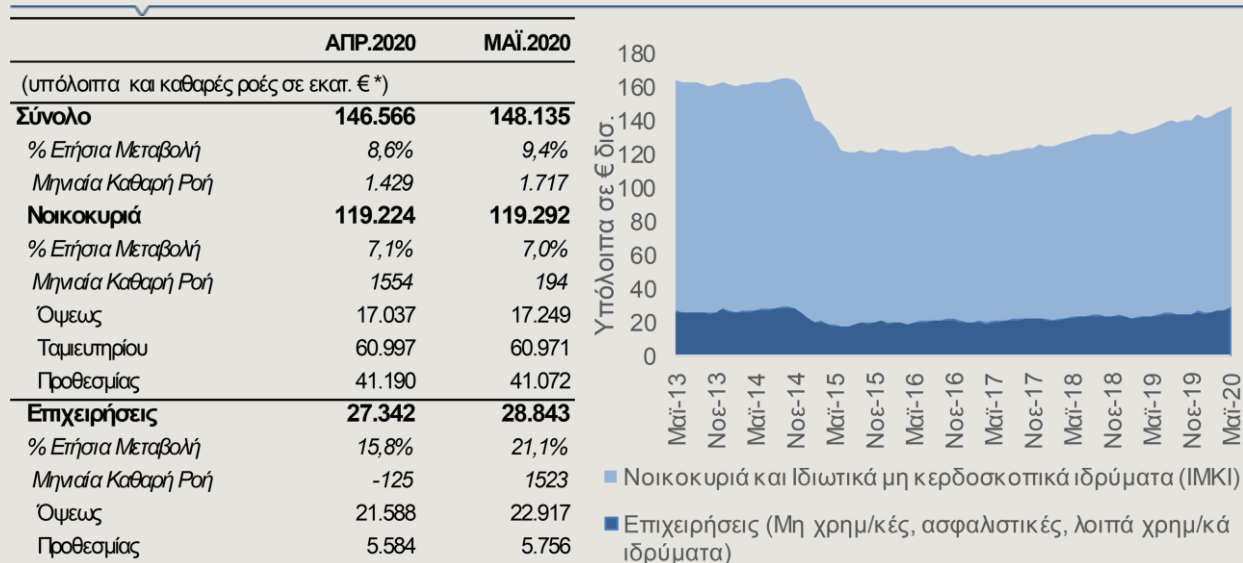
Τραπεζικές Καταθέσεις Ιδιωτικού Τομέα

Τον Μάιο, οι καταθέσεις⁵ του ιδιωτικού τομέα παρουσίασαν ετήσια αύξηση κατά 9,4%, έναντι 8,6%, τον προηγούμενο μήνα και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 148,1 δισ. (Πίνακας 1). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, κυρίως, στην αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών κατά 7%, σε Ευρώ 119,3 δισ., καθώς αποτελούν το 81% των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, ενώ ανοδικά (+21,1%) κινήθηκαν και οι καταθέσεις των επιχειρήσεων, σε σύγκριση με τον Μάιο 2019 (Γράφημα 6). Η μηνιαία καθαρή ροή των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, τον Μάιο, ήταν θετική, ύψους Ευρώ 1,7 δισ. περίπου και προήλθε, κυρίως, από την αύξηση των καταθέσεων των επιχειρήσεων κατά Ευρώ 1,5 δισ. αλλά και από την αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών κατά Ευρώ 0,2 δισ.

Η άνοδος των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, το τρίμηνο Μαρτίου-Μαΐου, δηλαδή κατά τη διάρκεια της επιβολής των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας, ανήλθε συνολικά σε Ευρώ 6 δισ. (σύνολο μηνιαίων καθαρών ροών). Πρόκειται για μία συνέπεια της πανδημίας, η οποία παρατηρήθηκε όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το σύνολο των καταθέσεων της εγχώριας οικονομίας στο τραπεζικό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει εκτός από τις καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και τις καταθέσεις της Γενικής Κυβέρνησης, διαμορφώθηκε τον Μάιο σε Ευρώ 159,4 δισ. Οι καταθέσεις της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 11,3 δισ.

Εξέλιξη των Καταθέσεων Ιδιωτικού Τομέα, Μάιος 2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

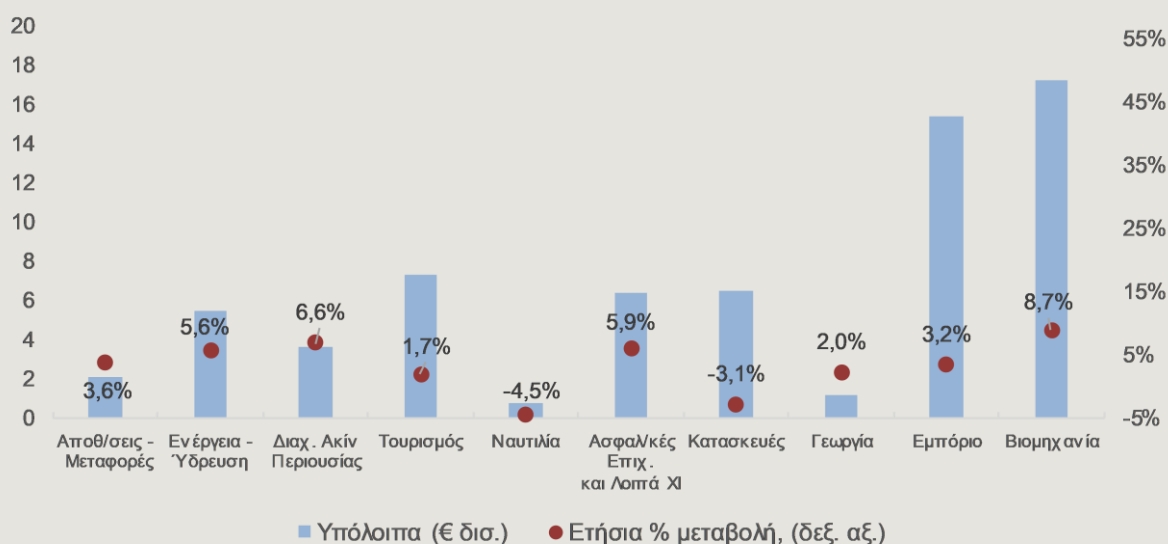
Τραπεζική Χρηματοδότηση του Ιδιωτικού Τομέα

Το υπόλοιπο των χορηγήσεων⁷ προς τον ιδιωτικό τομέα διαμορφώθηκε στα Ευρώ 147,9 δισ., τον Μάιο, παρουσιάζοντας θετικό ετήσιο ρυθμό μεταβολής (+0,7%). Από το σύνολο των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, το 50% αφορά επιχειρηματικά δάνεια, το 34% στεγαστικά δάνεια, το 11% καταναλωτικά και λοιπά δάνεια και το 6% δάνεια προς ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα, το υπόλοιπο των χορηγήσεων προς τις επιχειρήσεις διαμορφώθηκε στα Ευρώ 73,4 δισ., τον Μάιο (+4,7%, σε ετήσια βάση), εκ των οποίων τα Ευρώ 67 δισ. αποτελούν πιστώσεις προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (+4,6%, σε ετήσια βάση) και τα Ευρώ 6,4 δισ. πιστώσεις προς ασφαλιστικές επιχειρήσεις και λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (+5,9%, σε σύγκριση με τον Μάιο 2019).

Ως προς την ανάλυση ανά κλάδο δραστηριότητας, αύξηση σημειώθηκε στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στους κλάδους, της Βιομηχανίας, των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Λοιπών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, του Τουρισμού, της Ενέργειας-Υδρευσης, της Διαχείρισης Ακίνητης

Διάρθρωση και Ετήσια Μεταβολή (%) της Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας, Μάιος 2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Περιουσίας των Αποθηκεύσεων και Μεταφορών πλην Ναυτιλίας και της Γεωργίας. Αντίθετα, μείωση, σε ετήσια βάση, καταγράφηκε στις χορηγήσεις προς τις επιχειρήσεις των Κατασκευών και της Ναυτιλίας (Γράφημα 7).

Αναφορικά με τα δάνεια προς τα νοικοκυριά, το υπόλοιπό τους διαμορφώθηκε στα Ευρώ 66 δισ., σημειώνοντας ετήσια μείωση κατά 2,8%. Όσον αφορά στις επιμέρους κατηγορίες, τα στεγαστικά δάνεια, τα οποία αποτελούν το 76% του συνόλου των δανείων προς τα νοικοκυριά, μειώθηκαν κατά 3%, σε ετήσια βάση, ενώ τα καταναλωτικά δάνεια υποχώρησαν κατά 2,2%.

Τέλος, οι πιστώσεις προς τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τις ατομικές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 2,3%, τον Μάιο, σε ετήσια βάση.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Απορροφά η παγκόσμια οικονομία τους κραδασμούς της πανδημικής κρίσης;

Αισιόδοξα μηνύματα από τους δείκτες μεταποίησης

Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 μέσα στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον προκάλεσε σωρεία προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα, ανέδειξε νέες τάσεις στην καταναλωτική συμπεριφορά, οδήγησε στην εισαγωγή περιοριστικών μέτρων, ενώ έθεσε σε ολική ή μερική αναστολή τις εργασίες πολλών επιχειρήσεων ανά τον κόσμο. Οι συνεπαγόμενοι κραδασμοί που προκλήθηκαν τόσο στην προσφορά, όσο και στη ζήτηση είχαν ως αποτέλεσμα να καταγραφεί μία από τις ταχύτερες και βαθύτερες οικονομικές υφέσεις που σημειώθηκαν ποτέ στη σύγχρονη εποχή.

Στην προσπάθεια ανίχνευσης των προοπτικών της παγκόσμιας οικονομίας, εστιάζουμε στην εξέλιξη του παγκόσμιου σύνθετου Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) για το μεταποιητικό τομέα (J.P. Morgan Global Manufacturing PMI), από την αρχή του τρέχοντος έτους, μέχρι και τον Ιούνιο. Υπενθυμίζεται ότι ο παγκόσμιος δείκτης PMI στη μεταποίηση αποτυπώνει κατά πόσον επιμέρους στοιχεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας έχουν βελτιωθεί ή επιδεινωθεί σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ως εκ τούτου, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση χρησιμεύει ως ένας αντιπροσωπευτικός δείκτης της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και της ζήτησης, γενικότερα. Παραδοσιακά, η διαμόρφωση του δείκτη στις 50 μονάδες αποτελεί το διαχωριστικό σημείο της συρρίκνωσης (<50 μονάδες), από την επέκταση (>50 μονάδες) της οικονομικής δραστηριότητας.

Ο δείκτης PMI της παγκόσμιας μεταποιητικής παραγωγής επιδεινώθηκε, από την αρχή του τρέχοντος έτους, για τρεις συνεχόμενους μήνες και συγκεκριμένα από τις 50,3 μονάδες, τον Ιανουάριο, στις 39,6 μονάδες, τον Απρίλιο, κινούμενος χαμηλότερα από τη συρρίκνωση που είχε καταγραφεί στη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008-09. Ωστόσο, τα δημοσιευθέντα στοιχεία για τον Ιούνιο, υποδηλώνουν ότι η επιδείνωση των παγκόσμιων οικονομικών συνθηκών επιβραδύνεται, καθώς ο δείκτης PMI ανέκαμψε και κινήθηκε στις 47,8 μονάδες. Αν και η πλειονότητα των υποδεικτών που αποτελούν τις συνιστώσες του σύνθετου δείκτη PMI εξακολουθούν να βρίσκονται εντός της περιοχής που δηλώνει συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας (<50 μονάδες), ο μηνιαίος ρυθμός μεταβολής τους κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, υποδηλώνοντας ότι, ενδεχομένως, να βρισκόμαστε σε σημείο καμπής για την παγκόσμια οικονομία. Είναι σημαντικό ότι οι θετικές εξελίξεις αφορούν σχεδόν όλες τις μεγάλες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, της Κίνας, της Ζώνης του Ευρώ, των χωρών της ΝΑ Ασίας-ASEAN, με εξαίρεση την Ιαπωνία που εμφανίζει μια μεγάλη καθυστέρηση (Γράφημα 8).

Τι δείχνουν οι προσδοκίες και τα στοιχεία για την παραγωγή και την απασχόληση

Εξετάζοντας λεπτομερώς τις βασικές μεταβλητές του σύνθετου δείκτη PMI στη μεταποίηση, διαπιστώνεται ότι η πλειονότητά τους συνηγορεί στο γεγονός ότι βρισκόμαστε σε ένα κομβικό σημείο για την παγκόσμια οικονομική μεγέθυνση. Επισημαίνουμε τις τρεις σημαντικότερες μεταβλητές:

Πρώτον, τον υποδείκτη μελλοντικής παραγωγής, το μοναδικό, εκ των συνολικά επτά υποδεικτών, ο οποίος υπερέβη το διαχωριστικό σημείο των 50 μονάδων και από τις 47,1 μονάδες που ήταν τον Απρίλιο ανήλθε,

τον Ιούνιο, στις 58,7 μονάδες. Η βελτίωση του εν λόγω υποδείκτη αποδίδεται, σε σημαντικό ποσοστό, στη μηνιαία αύξηση κατά 28% και 34% που κατέγραψαν οι νέες παραγγελίες και οι νέες παραγγελίες εξαγωγών, αντίστοιχα. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί, επίσης, το γεγονός ότι τα αποθέματα περιορίζονται και αυξάνονται οι νέες παραγγελίες και κατά συνέπεια οι παραγωγοί προσδοκούν ότι θα αρχίσουν να επεκτείνουν την παραγωγική τους δραστηριότητα στο προσεχές διάστημα.

Δεύτερον, την παραγωγή που βελτιώθηκε αισθητά στις 47,0 μονάδες, τον Ιούνιο, σε σύγκριση με τις 32,5 μονάδες, τον Απρίλιο. Παρότι βρισκόμαστε κάτω από το όριο των 50 μονάδων, οι απότομες αυξήσεις αποτελούν ένδειξη μιας γρήγορης σταθεροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο επιστροφής των μεγάλων οικονομιών στην κανονικότητα, η χαμηλή ζήτηση θα αρχίσει σταδιακά να ενισχύεται, παρασυρόμενη από τα δημοσιονομικά και τα φορολογικά μέτρα, ενώ, σε συνδυασμό με την ενίσχυση της ρευστότητας που έχουν αρχίσει και προσφέρουν οι εθνικές νομισματικές αρχές, η παραγωγή μπορεί να οδηγηθεί σε υψηλότερα επίπεδα από τα τρέχοντα.

Τρίτον, την απασχόληση που βελτιώθηκε ελαφρά στις 45,8 μονάδες, τον Ιούνιο, από 41,5 μονάδες, τον Απρίλιο, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι απολύσεις έχουν φτάσει στο μέγιστο επίπεδο και σταδιακά θα πρέπει να αρχίσουμε να διακρίνουμε βελτίωση του κλίματος στις αγορές εργασίας. Όσον αφορά στην απασχόληση, οι ΗΠΑ βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, δεδομένης της ευελιξίας που διακρίνει την αγορά εργασίας τους. Χαρακτηριστικά αναφέρεται, ότι μετά από μια απότομη επιδείνωση της συνιστώσας της απασχόλησης του δείκτη ISM στη μεταποίηση, από τις 46,9 μονάδες, τον Φεβρουάριο, στις 27,5 μονάδες, τον Απρίλιο, έχει αρχίσει να καταγράφεται αισθητή βελτίωση, καθώς, τον Ιούνιο, ο υποδείκτης της απασχόλησης ανήλθε στις 42,1 μονάδες. Επιπλέον, οι νέες θέσεις απασχόλησης στις ΗΠΑ παρουσίασαν, τον Ιούνιο, τη δεύτερη κατά σειρά μηνιαία βελτίωση, σημειώνοντας άνοδο 4,8 εκατ. θέσεων εργασίας, έναντι προσδοκίας για 3 εκατ. νέες θέσεις εργασίας και έχοντας καταγράψει απώλειες 22,2 εκατ. θέσεων στην περίοδο Μάρτιος-Απρίλιος.

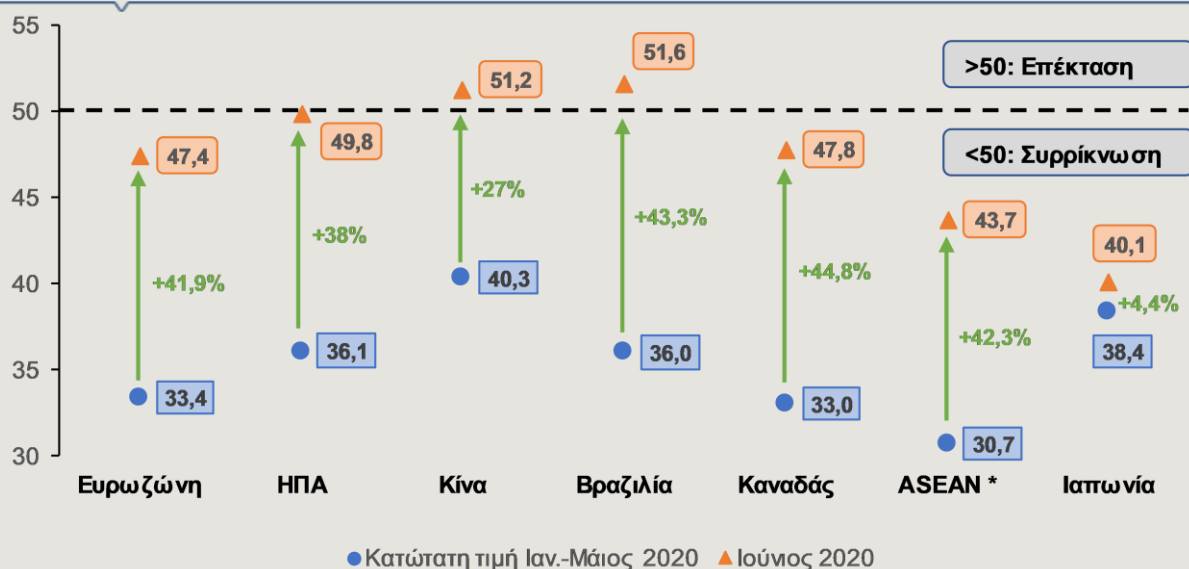
Ο κίνδυνος νέου πανδημικού κύματος και η σημασία της προετοιμασίας

Εν μέσω των έντονων προσπαθειών αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19, η οποία συνεχίζει να επηρεάζει έναν αυξανόμενο αριθμό χωρών και ανθρώπων, η παγκόσμια παραγωγική δραστηριότητα εξακολουθεί να αναζητά το σωστό βηματισμό. Οι διαδοχικές βελτιώσεις στην παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα, το τελευταίο δίμηνο, έρχονται να επιβεβαιώσουν την άποψη ότι ο Απρίλιος ήταν ο χειρότερος μήνας της πανδημικής κρίσης. Πρόσφατη έρευνα της McKinsey (*The coronavirus effect on global economic sentiment-June 30, 2020*) διαπιστώνει ότι το 51% των επικεφαλής των επιχειρήσεων, παρόλο που εμφανίζονται συγκρατημένα αισιόδοξοι για τη μελλοντική πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, προσδοκούν ότι αυτή θα είναι σε καλύτερη κατάσταση σε έξι μήνες από σήμερα, ένα ποσοστό το οποίο αξίζει να σημειωθεί ότι βρίσκεται σε αυξητική πορεία καθ' όλη τη διάρκεια του 2020.

Ωστόσο, η σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν σε πολλές οικονομίες λόγω της ταχείας εξάπλωσης του COVID-19 και η επιστροφή στην κανονικότητα δεν αποκλείουν την πιθανότητα εξάρσεων της πανδημίας στο μέλλον. Όμως, σε αυτήν την περίπτωση, ο κόσμος θα είναι πολύ καλύτερα

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Δείκτης PMI στη Μεταποίηση: Επιδόσεις Ιουνίου και Ποσοστιαίες Μεταβολές (%) από τις Κατώτατες Τιμές της περιόδου Ιανουαρίου - Μαΐου 2020

Πηγή: IHS Markit, Bloomberg

Σημείωση (*):

Περιλαμβάνει τις χώρες: Ινδονησία, Μαλαισία, Μιανμάρ, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη και Βιετνάμ

προετοιμασμένοι. Οι κλινικές δοκιμές θεραπειών, καθώς και η παρακολούθηση και η ανίχνευση του ιού έχουν εξελιχτεί σημαντικά τους τελευταίους μήνες. Τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης έχουν ενισχυθεί, ενώ στην ανάπτυξη εμβολίου υπάρχει μια, άνευ προηγουμένου, συνεργασία μεταξύ των καλύτερων επιστημονικών φορέων του κόσμου. Η συντελεσθείσα πρόοδος σε ερευνητικό επίπεδο για την αντιμετώπιση του COVID-19 θα πρέπει να αυξήσει την αισιοδοξία μας για περαιτέρω ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς συνεχίζεται το μεγάλο άνοιγμα της παγκόσμιας οικονομίας, χωρίς όμως να εκλείπουν κίνδυνοι -όπως η επανεμφάνιση του κορωνοϊού, η επαναφορά μερικής ή ολικής διακοπής της παραγωγικής δραστηριότητας- που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά το εύθραυστο οικονομικό περιβάλλον. Τα αισιόδοξα οικονομικά ευρήματα, πιθανότατα, θα συνεχίσουν να αυξάνονται μέσα στους επόμενους μήνες, καθώς θα αίρονται περισσότερο οι περιορισμοί και οι εθνικές κυβερνήσεις θα εμφανίζονται λιγότερο ανεκτικές στο να οδηγηθούν σε νέα ολική αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας σε περίπτωση αύξησης των κρουσμάτων.

Ωστόσο, απαιτείται η εύρεση αποτελεσματικής θεραπείας ή εμβολίου για τον COVID-19, καθώς η απουσία τους δεν θα επιτρέψει σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων (μικρά καταστήματα, εστιατόρια, κινηματογράφοι, κέντρα αναψυχής, ξενοδοχεία) να λειτουργήσουν στο μέγιστο της δυναμικότητάς τους. Όσο περισσότερο διαρκεί η πανδημία, τόσο υψηλότερες είναι οι πιθανότητες η διαρθρωτική ανεργία να γίνει μακροπρόθεσμο πρόβλημα στις μεγάλες οικονομίες, πλήττοντας την κατανάλωση, ενώ κλάδοι της οικονομίας όπως οι αεροπορικές μεταφορές και ο τουρισμός θα κινδυνεύσουν να καταρρεύσουν, εάν τα μέτρα ασφαλείας παραμείνουν σε ισχύ μόνιμα.

Παρά τις ενθαρρυντικές ενδείξεις, σε επίπεδο οικονομικών στοιχείων, είναι πολύ νωρίς για να αρχίσουμε να αγνοούμε τις εξελίξεις στο χώρο της υγείας, καθώς η απρόβλεπτη φύση αυτής της ασθένειας είναι αυτή που ενίσχυσε την αβεβαιότητα. Η ύφεση που βιώνουν πολλές οικονομίες προήλθε κυρίως από την αυτοπροκαλούμενη οικονομική αδρανοποίηση και, με δεδομένο το σκεπτικό ότι οι εθνικές κυβερνήσεις είναι καλύτερα προετοιμασμένες για να περιορίσουν και να συγκρατήσουν ένα νέο ξέσπασμα του COVID-19, ίσως δεν είναι υπερβολικό να υποθέτουμε ότι τα «χειρότερα έχουν τελειώσει».

ΗΠΑ

ΑΕΠ

Σύμφωνα με την τρίτη (τελική) εκτίμηση του Bureau of Economic Analysis, στο πρώτο τρίμηνο του 2020, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ ήταν αρνητικός, της τάξης του -5,0%, σε ετήσια βάση (Γράφημα 9), έναντι αύξησης κατά 2,1%, το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Πρόκειται για την κατώτερη επίδοση από το τέταρτο τρίμηνο του 2008 (-8,4%), καθώς και για την πρώτη φορά, μετά το πρώτο τρίμηνο του 2014 (-1,1%), που καταγράφεται αρνητικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ. Η συρρίκνωση της αμερικανικής οικονομίας, η οποία ήταν ίδιας έντασης σε σύγκριση με τη δεύτερη εκτίμηση αλλά εντονότερη σε σύγκριση με την πρώτη εκτίμηση (-4,8%), αποδίδεται στη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως τον Μάρτιο, όταν και επιβλήθηκαν μέτρα «κοινωνικής αποστασιοποίησης», προκειμένου να περιοριστεί η διασπορά του COVID-19.

Όσον αφορά στις επιμέρους συνιστώσες του ΑΕΠ, σημειώνονται τα ακόλουθα:

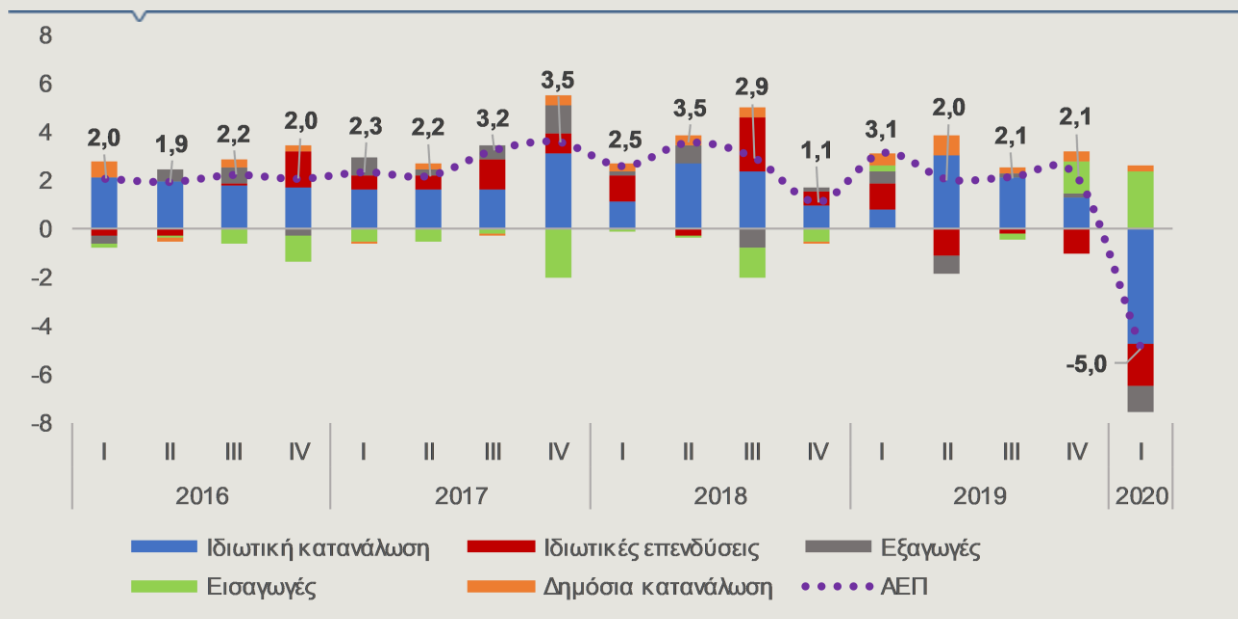
Πρώτον, η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία συνιστά περί το 70% του ΑΕΠ, μειώθηκε κατά 6,8%, με αποτέλεσμα η συμβολή της στη μεταβολή του ΑΕΠ να είναι αρνητική, της τάξης των 4,73 εκατοστιαίων μονάδων, έναντι θετικής συνεισφοράς κατά 1,24 εκατοστιαία μονάδα, στο προηγούμενο τρίμηνο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση από το δεύτερο τρίμηνο του 1980 (-8,7%), ενώ ενδεικτικό του μεγέθους της είναι ότι, κατά την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008-09, η μεγαλύτερη πτώση της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία καταγράφηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2008 (-3,7%), ήταν σημαντικά χαμηλότερη από την τρέχουσα.

Δεύτερον, η δημόσια κατανάλωση, η οποία αυξήθηκε κατά 1,1%, σε ετήσια βάση, συνέβαλε θετικά στη μεταβολή του ΑΕΠ, κατά 0,2 της εκατοστιαίας μονάδας, από 0,44 της εκατοστιαίας μονάδας, στο προηγούμενο τρίμηνο.

Τρίτον, οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλαν θετικά κατά 1,31 εκατοστιαία μονάδα στην οικονομική δραστηριότητα του πρώτου τριμήνου του 2020, καθώς ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των εισαγωγών διαμορφώθηκε σε 15,7% (τέταρτο τρίμηνο του 2019: -8,4%), ενώ ο αντίστοιχος ετήσιος ρυθμός μείωσης των εξαγωγών διαμορφώθηκε σε 9% (τέταρτο τρίμηνο του 2019: +2,1%). Σημειώνεται η εξαιρετικά μεγάλη μείωση στις εισαγωγές και στις εξαγωγές υπηρεσιών, κατά 28,6% και 21,1%, αντίστοιχα, ως απόρροια της μειωμένης ταξιδιωτικής κίνησης από και προς τις ΗΠΑ.

Τέταρτον, αρνητική ήταν η συμβολή των ιδιωτικών επενδύσεων (-1,77 εκατοστιαία μονάδα), για τέταρτο διαδοχικό τρίμηνο. Στη μείωση αυτή των ιδιωτικών επενδύσεων συνέβαλαν, κυρίως, η πτώση των αποθεμάτων των επιχειρήσεων (-1,56 εκατοστιαία μονάδα), καθώς και η πτώση των επενδύσεων εκτός κατοικιών κατά 6,4% (-0,85 της εκατοστιαίας μονάδας) που υπεραντιστάθμισαν την άνοδο των επενδύσεων σε κατοικίες κατά 18,2% (+0,65 της εκατοστιαίας μονάδας). Οι επενδύσεις σε κατοικίες αυξήθηκαν, για τρίτο διαδοχικό τρίμηνο, μετά από έξι συνεχόμενα τρίμηνα αρνητικής μεταβολής, εξέλιξη που αποδίδεται στη συνεχιζόμενη πτώση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων.

Το ΑΕΠ στις ΗΠΑ αναμένεται να συρρικνωθεί περαιτέρω, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, καθώς τα περιοριστικά μέτρα θα αφήσουν έντονο αρνητικό αποτύπωμα στην οικονομική δραστηριότητα. Για το σύνολο του έτους, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), στο σενάριο μη ύπαρξης ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας, προβλέπει μείωση του ΑΕΠ κατά 7,3% και ανάκαμψη κατά 4,1%, το 2021, ενώ, στην περίπτωση που υπάρξει δεύτερο κύμα πριν από το τέλος του έτους και απαιτηθεί εκ νέου λήψη περιοριστικών μέτρων, η μείωση προβλέπεται να είναι της τάξης του 8,4%, με την ανάκαμψη το 2021 να είναι ηπιότερη, κατά 1,9% (OECD Economic Outlook, June 2020).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9
Συμβολή των Συνιστωσών του ΑΕΠ (ετήσια % μεταβολή)

Πηγή:
Bureau of
Economic
Analysis (BEA)

Ζώνη του Ευρώ (ΖΤΕ)

Δείκτης PMI Markit - Μεταποίηση

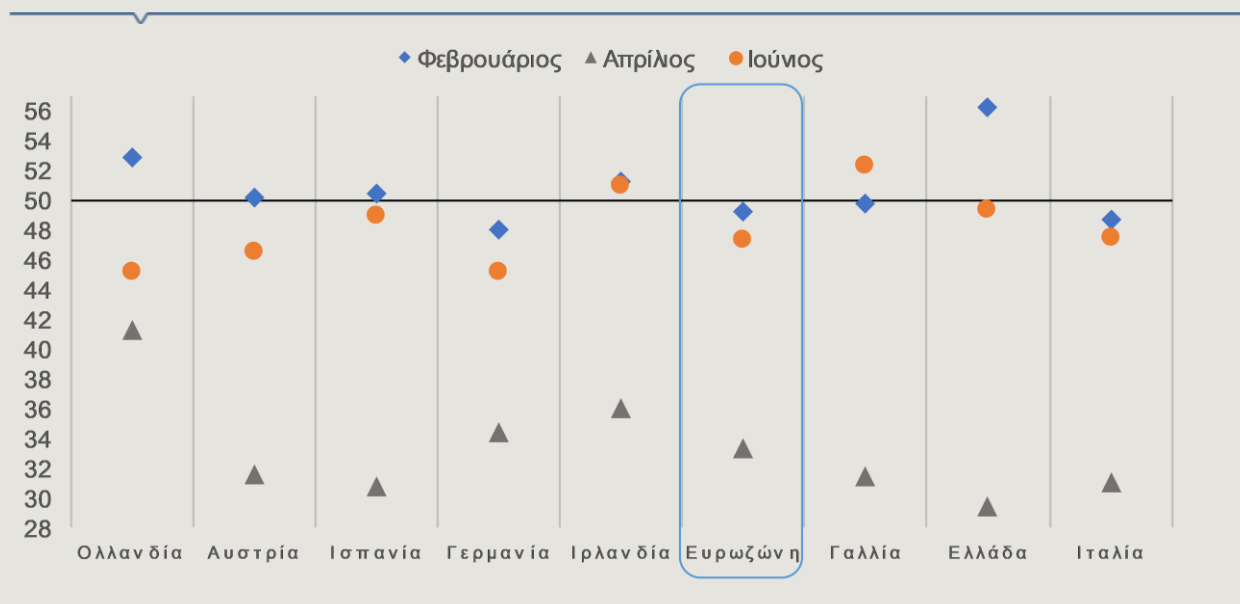
Ο δείκτης υπευθύνων για τις προμήθειες στη μεταποίηση (Purchasing Managers Index PMI-HIS Markit), τον Ιούνιο (τελική μέτρηση), αυξήθηκε στις 47,4 μονάδες, από 39,4 μονάδες, τον Μάιο. Η μέτρηση του Ιουνίου είναι κατά 8 μονάδες υψηλότερη από τη μέτρηση του Μαΐου και κατά 14 μονάδες υψηλότερη από την ιστορικά χαμηλή μέτρηση του Απριλίου, ωστόσο ο δείκτης παραμένει κάτω από τις 50 μονάδες για 17ο διαδοχικό μήνα. Υπενθυμίζεται ότι το όριο των 50 μονάδων αποτελεί το διαχωριστικό σημείο μεταξύ συρρίκνωσης και επέκτασης.

Τα στοιχεία της έρευνας για τον Ιούνιο υποδηλώνουν σημαντική βελτίωση των λειτουργικών συνθηκών του κλάδου της μεταποίησης, εξέλιξη που αποδίδεται στη συνεχιζόμενη άρση των περιοριστικών μέτρων στα κράτη-μέλη της ΖΤΕ. Ωστόσο, παρά τη σταδιακή επανεκκίνηση των οικονομιών, η παραγωγή μειώθηκε περαιτέρω (με εξαίρεση την παραγωγή καταναλωτικών αγαθών), αν και με μικρότερη ένταση σε σύγκριση με την πτώση των τελευταίων μηνών, ως απόρροια της αδύναμης ζήτησης, καθώς οι νέες παραγγελίες και ιδιαίτερα αυτές για εξαγωγές διατήρησαν και τον Ιούνιο την πτωτική τους πορεία. Η απασχόληση στη μεταποίηση μειώθηκε, για 14ο διαδοχικό μήνα, ενώ η μείωση των θέσεων εργασίας ήταν εντονότερη στην Γερμανία, στην Ιταλία και στην Ολλανδία. Σημειώνεται ότι μείωση της απασχόλησης καταγράφηκε σε όλα τα κράτη-μέλη. Οι αγορές πρώτων υλών μειώθηκαν και τον Ιούνιο, για 19ο διαδοχικό μήνα, καθώς η συνεχιζόμενη αύξηση των μέσων χρόνων παράδοσης των εμπορευμάτων ώθησε τους επιχειρηματίες του κλάδου στη χρησιμοποίηση των υφιστάμενων αποθεμάτων. Η μειωμένη ζήτηση πρώτων υλών είχε ως

αποτέλεσμα χαμηλότερο κόστος εισροών για τις επιχειρήσεις, για 13ο διαδοχικό μήνα, οι οποίες με τη σειρά τους μετακύλισαν το χαμηλότερο κόστος στις τιμές των τελικών προϊόντων, προς όφελος των πελατών. Οι προοπτικές για την παραγωγή στο μεταποιητικό κλάδο είναι πλέον θετικές, καθώς οι υπεύθυνοι για τις προμήθειες στη μεταποίηση προσδοκούν αύξηση της ζήτησης και των πωλήσεων, κατά τους προσεχείς μήνες, ως απόρροια της περαιτέρω χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων.

Αναφορικά με τα κράτη που συμμετέχουν στη σύνθεση του δείκτη, όλα κατέγραψαν υψηλότερες επιδόσεις σε σύγκριση με τον Μάιο, βρισκόμενα, ωστόσο, κάτω από τις 50 μονάδες, με εξαίρεση την Γαλλία (σημείωσε την υψηλότερη επίδοση των τελευταίων 21 μηνών) και την Ιρλανδία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως απεικονίζεται και στο Γράφημα 10, η βελτίωση του δείκτη στα κράτη-μέλη από τα ιστορικά χαμηλά του Απριλίου είναι αξιοσημείωτη, αν και οι επιδόσεις απέχουν -σε άλλα κράτη περισσότερο και σε άλλα λιγότερο- από τις προ πανδημικής κρίσης επιδόσεις του Φεβρουαρίου.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας, ιδιαίτερα ενθαρρυντική ήταν η ισχυρή αντίδραση του δείκτη το τελευταίο δίμηνο, ανακάμπτοντας από τα χαμηλά επίπεδα του Απριλίου. Παρά τη σημειωθείσα βελτίωση, το κρίσιμο ζήτημα, το οποίο θα απαντηθεί από τις επιδόσεις του δείκτη τους προσεχείς μήνες, είναι κατά πόσο αυτή η βελτίωση θα έχει συνέχεια ή αν θα εξασθενήσει με το πέρασμα του χρόνου.

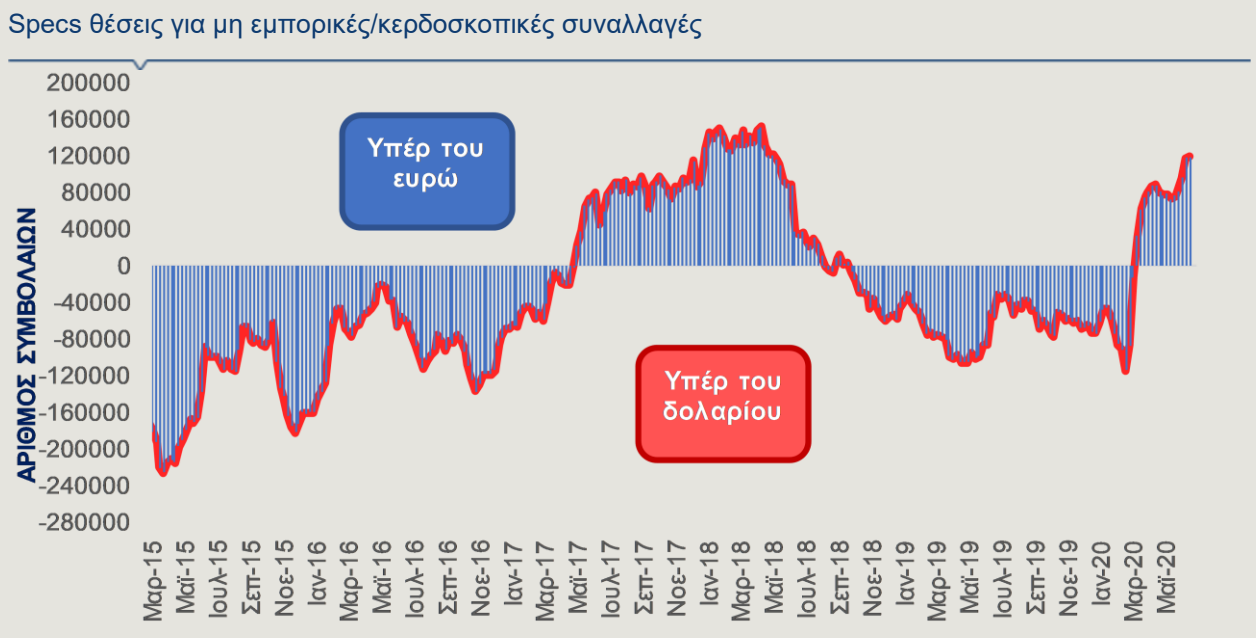
ΓΡΑΦΗΜΑ 10
Φεβ.-Ιουν.2020: Εξέλιξη Δείκτη PMI Μεταποίησης στη ΖτΕ και στα Κράτη-Μέλη που συνθέτουν το Δείκτη

 Πηγή:
IHS Markit

ΑΓΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ
Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία ευρώ/δολάριο διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 23 Ιουνίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") αυξήθηκαν κατά 1.316 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 118.448 συμβόλαια, από 117.132 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 11). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την πέμπτη διαδοχική εβδομαδιαία αύξηση που καταγράφεται από τις 12 Μαΐου.

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία ευρώ-δολαρίου, στις 2 Ιουλίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,1294 EUR/USD, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του δολαρίου (+0,7%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 9,2% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (USD 1,0342).

Ανοδικά κινείται το ευρώ, σε ημερήσια βάση, στον απόηχο των ενθαρρυντικών αποτελεσμάτων από τις δοκιμές πειραματικού εμβολίου κατά του COVID-19, από τις εταιρείες Pfizer και η BioNTech. Παράλληλα, η συνεχιζόμενη άρση των περιοριστικών μέτρων επιδρά θετικά στην επενδυτική ψυχολογία, ευνοώντας το ευρωπαϊκό νόμισμα, παρά τις ανησυχίες που προκαλεί η αύξηση των κρουσμάτων του κορωνοϊού σε διάφορες περιοχές του πλανήτη.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Πηγή:
CFTC, IMM

Θετική για το ευρώ ήταν η δημοσιοποίηση μακροοικονομικών στοιχείων για την Ευρωζώνη, καθώς οι επιδόσεις τόσο του δείκτη PMI στη μεταποίηση (ο δείκτης PMI της γαλλικής μεταποίησης ανήλθε σε υψηλό 21 μηνών), όσο και της αγοράς εργασίας ήταν καλύτερες συγκριτικά με τις εκτιμήσεις της αγοράς. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό της ανεργίας στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε σε 7,4%, τον Μάιο, έναντι 7,3%, τον Απρίλιο και 7,4%, τον Μάρτιο, καταδεικνύοντας ότι τα μέτρα στήριξης της απασχόλησης που έλαβαν οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών είχαν θετική επίδραση στην αγορά εργασίας.

Στις ΗΠΑ, το ενδιαφέρον στράφηκε στη δημοσιοποίηση των πρακτικών της τελευταίας συνεδρίασης της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Fed), που πραγματοποιήθηκε τον προηγούμενο μήνα. Παρά τη σταδιακή επανεκκίνηση της αμερικανικής οικονομίας, οι αξιωματούχοι της Fed παραμένουν ανήσυχτοι, καθώς η αβεβαιότητα είναι έντονη, ενώ κρίσιμη σημασίας ζήτημα, προκειμένου να καλυφθεί το χαμένο έδαφος, είναι ο περιορισμός της μετάδοσης του COVID-19. Η νομισματική πολιτική θα εξακολουθήσει να είναι υποστηρικτική, στην προσπάθεια αντιμετώπισης των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, με επακόλουθο την αδύναμη ζήτηση, ενώ, σύμφωνα με τη Fed, η δημοσιονομική στήριξη ενδέχεται να αποδειχτεί ανεπαρκής.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ καταγράφει κέρδη, σε ημερήσια βάση, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,06538 φράγκων (2.7.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, απώλειες έναντι του φράγκου, της τάξης του 1,9%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου. Το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB ανήλθε στα 683 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 26 Ιουνίου, από 680,1 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και τις 19 Ιουνίου. Σημειώνεται ότι η σημαντική αύξηση των καταθέσεων που καταγράφεται από τις αρχές του έτους (περίπου 98,4 δισ. φράγκα) υποδηλώνει ότι η SNB προτιμά τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος (αγορές δολαρίων και ευρώ), παρά να μειώσει τα επιτόκιά της από το τρέχον επίπεδο του -0,75% (το χαμηλότερο παγκόσμια). Η αβεβαιότητα που έχει προκαλέσει η εξάπλωση της πανδημίας του COVID-19 έχει αυξήσει τη ζήτηση για το ελβετικό φράγκο, με την SNB να προσπαθεί μέσω των παρεμβάσεων της να αποτρέψει την περαιτέρω ανατίμησή του, καθώς μια τέτοια εξέλιξη εκτιμάται ότι θα έπληττε τις ελβετικές εξαγωγές. Οι συμμετέχοντες στην αγορά προβλέπουν ότι η SNB θα υπερασπιστεί την περιοχή του 1,05 EUR/CHF, η οποία προσεγγίστηκε στις 14 Μαΐου (1,0505 EUR/CHF, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων περίπου 5 ετών για το ευρώ), χωρίς ωστόσο να διασπαστεί καθοδικά, με το ευρώ έκτοτε να ανακάμπτει σημαντικά, βοηθούμενο και από τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος, ως απόρροια

της άρσης των περιοριστικών μέτρων, ενώ, όσον αφορά στη νομισματική πολιτική, δεν αναμένουν περαιτέρω μειώσεις επιτοκίων.

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 2 Ιουλίου, εμφάνιζε μεικτή εικόνα, καταγράφοντας ημερήσια κέρδη έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,2528 USD/GBP) και μικρές απώλειες έναντι του ευρώ (0,90234 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες 6,7% έναντι του ευρώ και 5,5% έναντι του δολαρίου.

Ενισχύεται η στερλίνα για τρίτη διαδοχική ημέρα έναντι του δολαρίου, καθώς ευνοείται από τη βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος, η οποία τροφοδοτείται από τα θετικά αποτελέσματα δοκιμών πειραματικού εμβολίου κατά του COVID-19. Η περαιτέρω άρση των περιοριστικών μέτρων στο Ηνωμένο Βασίλειο, από τις 4 Ιουλίου, προσδοκάται να αναθερμάνει την οικονομική δραστηριότητα, ενώ η επιπλέον δημοσιονομική στήριξη, μέσω ενός πιθανού νέου πακέτου φορολογικών μέτρων αναμένεται να ενισχύσει τη ζήτηση. Σημειώνεται ότι το 2020, σύμφωνα με προβλέψεις υπερεθνικών οργανισμών (ΟΟΣΑ, ΔΝΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), το Ηνωμένο Βασίλειο αναμένεται να δεχτεί ένα από τα ισχυρότερα πλήγματα μεταξύ των μεγάλων οικονομιών του πλανήτη, ενώ η Τράπεζα της Αγγλίας προβλέπει τη μεγαλύτερη ύφεση που έχει καταγραφεί εδώ και 300 χρόνια.

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και τις Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τον καθορισμό της μελλοντικής εμπορικής τους σχέσης, διακόπηκαν στις 2 Ιουλίου, μία ημέρα νωρίτερα από το προγραμματισμένο. Η εξέλιξη αυτή καταδεικνύει τις δυσκολίες που υπάρχουν στις διαπραγματεύσεις, κάτι που είχε διαφανεί και από τη διαφωνία που εξέφρασε η ευρωπαϊκή πλευρά στις προτάσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη λειτουργία του χρηματοοικονομικού κλάδου σε αυτό στη μετά Brexit εποχή. Οι συζητήσεις θα συνεχιστούν στο Λονδίνο, καθώς το συμφωνηθέν χρονοδιάγραμμα προβλέπει εντατικές διαπραγματεύσεις καθ' όλη τη διάρκεια του Ιουλίου.

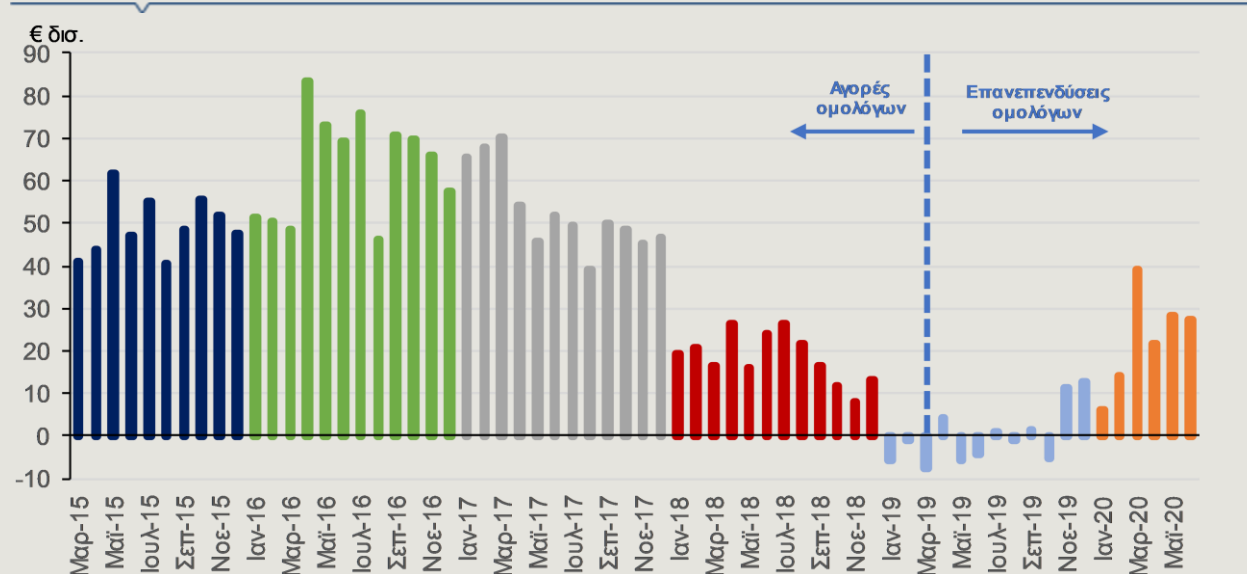
Σωρευτικά, η στερλίνα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολισθήσει κατά 15,4% έναντι του δολαρίου και κατά 17,7% έναντι του ευρώ. Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 2 Ιουλίου, διαμορφωνόταν σε 30,2 μ.β., από 31,3 μ.β., στις 25 Ιουνίου.

Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 12) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Ιουνίου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,245 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε αγορές καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 748 εκατ., σε πωλήσεις Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 334 εκατ. και σε αγορές εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 900 εκατ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε αγορές αξίας Ευρώ 30 δισ., στα πλαίσια του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω

ΓΡΑΦΗΜΑ 12

Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα, Alpha
Bank

της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 346 δισ.

Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 18 Ιουνίου 2030, με κουπόνι 1,5%, διαμορφωνόταν, στις 2 Ιουλίου, μεταξύ 1,13% και 1,18%. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) υποχώρησε στις 159 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της Ζώνης του Ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,43% (Γράφημα 13).

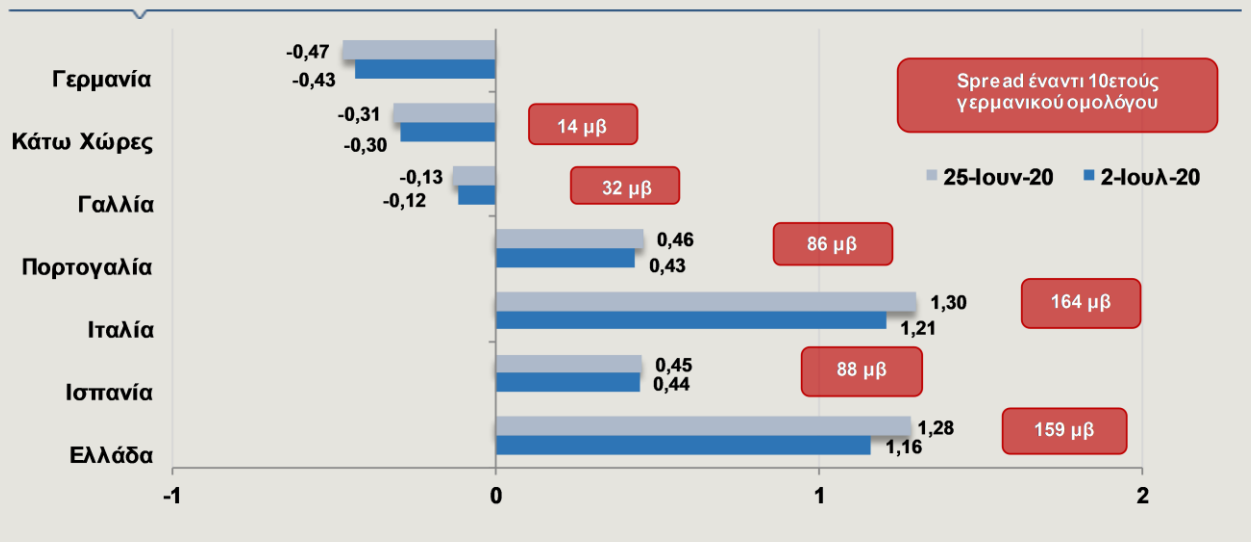
Διατηρούνται οι χαμηλές αποδόσεις των δεκαετών ομολογιακών τίτλων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, καθώς η υποστηρικτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει «συγκρατήσει» το κόστος δανεισμού των κρατών. Η πώση των αποδόσεων είναι εντονότερη στην Ελλάδα και στην Ιταλία, καθώς οι συγκριτικά υψηλότερες αποδόσεις που προσφέρουν καθιστούν τα ομόλογα των χωρών αυτών ελκυστικές τοποθετήσεις για τους επενδυτές που αναζητούν υψηλότερες αποδόσεις. Παράλληλα, διατηρείται το αγοραστικό ενδιαφέρον και για τα ομόλογα του αποκαλούμενου πυρήνα της Ευρωζώνης και ιδιαίτερα για τα γερμανικά ομόλογα, καθώς, παρά τις αρνητικές αποδόσεις που προσφέρουν, θεωρούνται ασφαλές επενδυτικό καταφύγιο για τους επενδυτές που αποστρέφονται τον κίνδυνο, σε μια εποχή που κυριαρχεί η αβεβαιότητα για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας.

Η Γαλλία, η Ισπανία και η Λετονία προέβησαν σε εκδόσεις κρατικού χρέους, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους. Ωστόσο, εξαίρεση από το θετικό για τις ομολογιακές αγορές περιβάλλον αποτέλεσε η Ουκρανία, καθώς ακυρώθηκε προγραμματισμένη έκδοση κρατικού ομολόγου σε ευρώ, συνολικού ύψους 1,75 δισ. δολαρίων, ύστερα από την αιφνιδιαστική παραίτηση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας.

Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 2 Ιουλίου, κατέγραφε απόδοση 0,43%, της Ισπανίας 0,44% και της Ιταλίας 1,21%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού υποχώρησε στις 86 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου υποχώρησε στις 164 μ.β. Η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,67%, στις 2 Ιουλίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13

Αποδόσεις 10ετών ομολόγων (%) και spreads έναντι 10ετούς γερμανικού ομολόγου

Πηγή:
Bloomberg,
Alpha Bank

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	0,0	0,9	1,1	0,8	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,7	-0,4	-2,5	2,1	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,7	4,7	9,1	-12,2	4,7	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,1	-1,8	6,8	8,7	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,4	0,3	7,1	4,2	2,5	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,5	3,9	4,4	4,3	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	175,9	178,5	176,2	181,2	176,6	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,7	-1,9	-2,8	-1,4	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2019		2020		Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q3	Q4	Q1	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,8	1,6	2,9	3,8	-3,0 (Ιαν.-Απρ.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	23,7	12,2	-12,1	-37,3 (Ιαν.-Μάι.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	37,9	10,2	55,6	55,6 (Ιαν.-Μαρ.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	1,3	-1,5	1,5	-1,9 (Ιαν.-Απρ.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	54,4	53,8	51,0	49,4 (Ιούν.)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	108,1	108,8	110,7	87,6 (Ιούν.)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	104,8	104,1	108,6	82,3 (Ιούν.)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-11,7	-7,1	-10,4	-27,7 (Ιούν.)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	-0,5	-0,6	0,1	0,7 (Μάιος)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	2,2	1,7	3,4	4,6 (Μάιος)	
- Βιομηχανία	0,4	-1,3	0,4	4,5	8,7 (Μάιος)	
- Κατασκευές	-4,4	0,7	-4,4	-3,7	-3,1 (Μάιος)	
- Τουρισμός	3,8	4,1	3,8	3,7	1,7 (Μάιος)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,8 (Μάιος)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,1	-1,6	-1,7	-2,2 (Μάιος)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,3	-3,4	-3,4	-3,0 (Μάιος)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	-0,1	0,1	0,4	-1,1 (Μάι.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,3	8,3	7,6	6,9	6,9 (Α' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	17,0	16,6	15,5	14,4 (Μαρ.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	1,9	2,3	1,0	-0,9	-0,9 (Α' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	0,3	1,3	-0,7	-0,7 (Α' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	0,1	-1,4	2,0	2,0 (Α' τρίμ.)	
Επενδύσεις	4,7	2,5	14,0	-6,4	-6,4 (Α' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	9,1	0,7	2,5	2,5 (Α' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,5	-2,7	-0,3	0,2	0,2 (Α' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

¹ “The Impact of an Epidemic Outbreak on Consumer Expenditures: An Empirical Assessment for MERS Korea”, Hojin Jung, Minjae Park, Kihoon Hong and Eunjung Hyun, Hongik University, May 2016.

“Safeguarding our lives and our livelihoods: The imperative of our time”, Sven Smit, Martin Hirt, Kevin Buehler, Susan Lund, Ezra Greenberg, and Arvind Govindarajan, McKinsey, March 2020.

“Pandemic, Shutdown and Consumer Spending: Lessons from Scandinavian Policy Responses to COVID-19”, Asger Lau Andersen, Emil Toft Hansen, Niels Johannesen, Adam Sheridan, University of Copenhagen and CEPI, May 2020.

“Initial Impacts of the Pandemic on Consumer Behavior: Evidence from Linked Income, Spending, and Savings Data”, University of Chicago, Becker Friedman Institute for Economics Working Paper No. 2020-82, June 2020.

² “The path out of uncertainty”, Remarks by Christine Lagarde, President of the ECB, via videoconference at the inaugural session of the Italian National Consultation, 13 June 2020.

³ “Safeguarding our lives and our livelihoods: The imperative of our time”, Sven Smit, Martin Hirt, Kevin Buehler, Susan Lund, Ezra Greenberg, and Arvind Govindarajan, McKinsey, March 2020.

⁴ Σύμφωνα με τις μεθοδολογικές σημειώσεις της ΕΛΣΤΑΤ για τους δείκτες Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο:

- Ο **κύκλος εργασιών** περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε μεταπώληση αγαθών χωρίς κανένα μετασχηματισμό. Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται κάθε μήνα αφορούν στις πραγματοποιηθείσες πωλήσεις (λιανικές και χονδρικές), από τις οποίες εξαιρείται ο ΦΠΑ, αλλά συμπεριλαμβάνονται οι άλλοι φόροι και τα τέλη επί των αγαθών.
- Ο **δείκτης όγκου** προκύπτει από τον αποπληθωρισμό του δείκτη κύκλου εργασιών, χρησιμοποιώντας ως αποπληθωριστή (από τον Σεπτέμβριο 2018), τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή με σταθερούς φόρους (ΕνΔΤΚ-ΣΦ). Αντιπροσωπεύει την αξία του κύκλου εργασιών σε σταθερές τιμές, και αποτελεί ένα ποσοτικό δείκτη.

⁵ Διευκρινίσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με τις καταθέσεις της εγχώριας οικονομίας στα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα:

- Δεν περιλαμβάνεται η Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης, από τον Δεκέμβριο 2016, δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, λόγω αναταξινόμησής του από το χρηματοπιστωτικό τομέα στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης.
- Οι καθαρές ροές και οι ρυθμοί μεταβολής υπολογίζονται αφού ληφθούν υπόψη οι αναταξινόμησεις και οι συναλλαγματικές διαφορές.
- Από τον Μάρτιο 2019, οι καταθέσεις και τα ρέπια των ναυτιλιακών εταιρειών με καταστατική έδρα στο εξωτερικό δεν περιλαμβάνονται πλέον στις καταθέσεις της εγχώριας οικονομίας.

⁶ Μεταξύ των βασικών μεθοδολογικών υποθέσεων της εν λόγω άσκησης, είναι ότι μετά το τέλος της περιόδου επαναφοράς (post-lockdown period), όλοι οι κλάδοι της οικονομίας πλην αυτών που συνδέονται άμεσα με την τουριστική δραστηριότητα (εστίαση και καταλύματα) επανέρχονται στο επίπεδο δραστηριότητας του 2019 (Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής, Ιούνιος 2020, Πλαίσιο IV.2, “Το οικονομικό κόστος, σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, από την αναστολή της δραστηριότητας (lockdown) λόγω της πανδημίας, σελ. 116-121).

⁷ Διευκρινίσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με τη χρηματοδότηση της εγχώριας οικονομίας:

- Στα υπόλοιπα περιλαμβάνονται τα δάνεια, οι τοποθετήσεις σε εταιρικά ομόλογα και τα πιλοποιημένα δάνεια, στα οποία τα πιστωτικά ιδρύματα λειτουργούν ως διαχειριστές.
- Περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση από την Τράπεζα της Ελλάδος. Από τον Δεκέμβριο 2016, δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, λόγω αναταξινόμησής του από το χρηματοπιστωτικό τομέα στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης.
- Από τον Μάρτιο 2019, τα δάνεια προς τις ναυτιλιακές εταιρείες με καταστατική έδρα στο εξωτερικό δεν περιλαμβάνονται πλέον στη χρηματοδότηση της εγχώριας οικονομίας.
- Οι καθαρές ροές και οι ρυθμοί μεταβολής υπολογίζονται αφού ληφθούν υπόψη οι αναταξινόμησεις και μεταβιβάσεις δανείων/εταιρικών ομολόγων, οι διαγραφές, καθώς και οι συναλλαγματικές διαφορές.

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιαδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματός του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του.